

Okulumuz Sınıfta Kaldı (*)

ON sene sonra hisse senetlerimiz kâğıtları kadar bile değerli olmayacaklardır. On sene sonra herkes iktisadî harikanın ne getireceğini bizzat görecektir. Biz, az gelişmiş bir memlekette yaşıyoruz. Endüstri şirketleri, silâhlı kuvvetler ve yüksek okullar yeni yetişenlerin bilgilerinin azlığından şikâyet etmektedirler. Yeni yetişen bu nesil hiçbir memlekette bizdeki kadar sefkatsiz büyümektedir. Ço-

Çeviren :
Ferda DEMİRAY

○

cuklarımız için 23.100 sınıfa ihtiyaç vardır. Mevcut olan sınıflarda çocuklara verilen hayatî bilgiler ancak Biedermeier* zamanındaki hayatı karşılayacak şekildedir. Bizde maalesef 20. asır hiç hesaba katılmamıştır.

«Çocuğunuzun sınıf geçme du-

rumu tehlikededir». Bu birtak cümle ile kemiklerine kadar titriyen babayı görmek istiyoruz. Bu baba belki bir belediye reisi, belki de bir banka müdürüdür. İçinde bu haberi bildiren o meşhur mavi zarfların geldiği an Almanya'da en kudretli şahıs bile aciz bir varlığa döner, ve oğlunu sınıfta kalma tehlikesinden kurtarmak için okula koşuşmaya başlar.

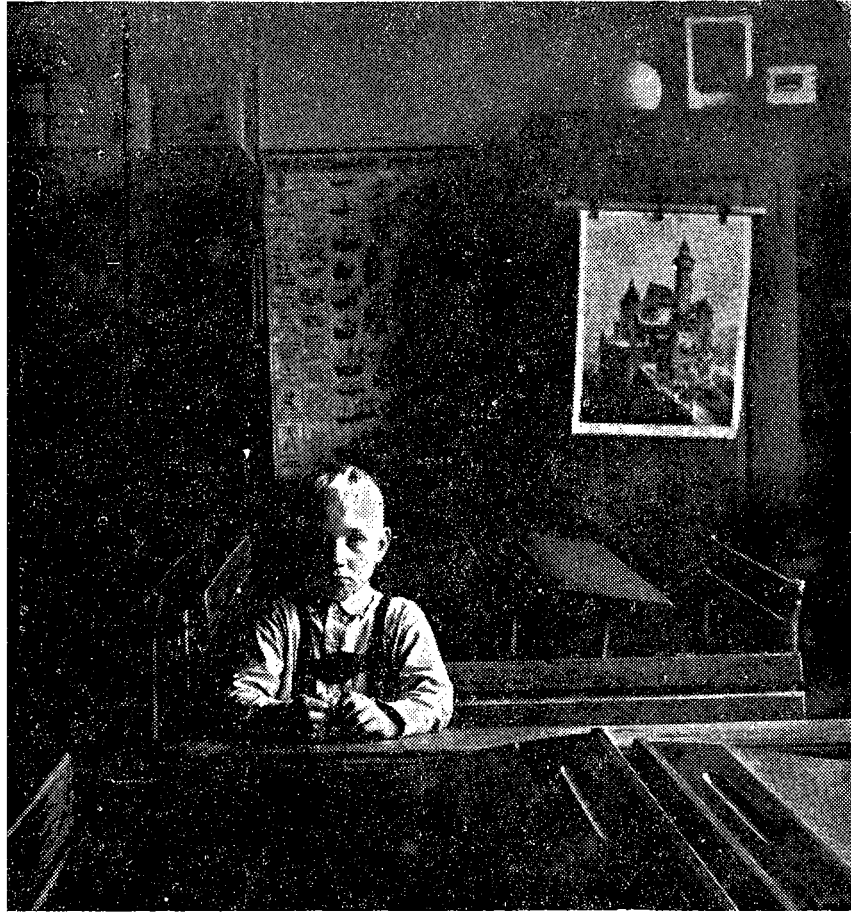
Bu anda sınıf öğretmeni çok kudretli bir şahsiyettir. Umum müdürler bile oğulları, oğullarının sınıf geçmeleri için öğretmenin karşısına da tir tir titreyebilirler.

Bu öğretmen hali vakti yerinde bir ailenin çocuğunu liseye giriş imtihanlarından, veya son sınıf imtihanında sınıfta bırakarak yüksek okul tahsilinden mahrum edebilir, veya kabiliyetli bir çocuğun kabiliyetini daha aşağı bir seviyeye indirebilir, çocukların ileri hamlelerini destekliyebilir veya baltalayabilir. Fakat ne kadar halî vakti yerinde, akıllı, makûl bir hoca olursa olsun veya ne kadar açık görüşlü olursa olsun, asla birşeyi yapamaz: o da çoğu zaman tekerrür ettiği gibi, iyi organize edilmiş, teknik bakımdan ileri hayat şartlarının bulunduğu bir zamanda gerekli bilgiyi çocuğa veremez.

«Hayat için değil, okul için öğreniyoruz» Bu söz bundan takriben 2000 sene evvel Romo'da yaşamış olan tanınmış filozof Lucius Anneaus Seneca'ya aittir. Şayet bugün de Federal Almanya'da yaşamış olsaydı muhakkak ki çok haklı olarak aynı sözü tekrarlıyacaktı. Çünkü okullarımızın birçoklarında «okul için değil, hayat için öğreniyoruz» sözü altın harflerle kapılarda asılı olmasına rağmen, bütün okullarımızın öğrencilerimizin çoğunu hazırladığı hayat tam mâna.

(*) Hamburg : 8 Ekim 1961 - 41 No. lu STERN mecmuasından tercüme.

(**) Biedermeier, Almanya'da 1815-1850 senelerinde moda olan kıyafet, eşya ve bina stili ve bunların hüküm sürdüğü devir.

RESİM : 1 — 1961 de bir Alman köy okulu : Richard'ın ceza olarak okulda kalması lazım. Öğretmeni böyle emretmiş. Zavalı Richard, öğretmeni- nin bu cezaı verirken hafifçe içini çektiğini görmemiş. Oysa öğretmeni çok iyi bilmektedir ki çocuklarını ihmâl eden bir milletin cezasını şimdi Richard çekmektedir. Federal Almanya'da öğrencilerin yarısı bir veya iki seneliktir. Gayet tabii ki yaşları altı ile ondört arasında olan kırkiki çocuğun bir araya sıkıştırıldığı ve büyüklerin at yarışlarından bahsederken küçüklerin kerrat cetvelini öğrendiği bir sınıfta çocuk dikkatli olamaz. Burada öğretmen çözülmesi mümkün olmayan bir problemle karşı karşıyadır: Her yaş seviyesindeki çocukların bulunduğu bir sınıfta teknik bir çevre ve demokratik bir hayat için lüzumlu bilgiyi öğrenmesi lazımdır.

ıyla Biedermeier zamanındaki hayata uygundur. Öyle bir zamanki, içinde ne gaz lambasının, ne elektrğin, ne asfalt caddelerin, ne otomobillerin, ne büyük aletlerin ve ne de atom işletmelerinin bulunduğu, insanların birbirlerini ziyaret etmek için paytonlara bindiği, ve henüz yeni bulunan buharlı makinenin modern bir züppelik olarak telâkki edildiği bir devir!

O halde okullarımız öğrencileri hayata nasıl hazırlıyorlar ?

Daha bugün - ki bugün biz ikinci bir endüstri reformunun eşğinde bulunmaktayız - büyük endüstriciler çıraklarının ruhi bakımından az gelişmiş olmalarından ve azimlerinin kifayetsizliğinden şikâyetçidirler. Bu halde çıraklardan mühim bir çoğunluğa 1-1,5 sene hususi ders vermek gerekmektedir. Okullarda verilmeyen bu bilginin hususi bir şekilde verilmesi için sarfedilen para ise milyarları bulmaktadır.

Daha bugün Alman silâhlı kuvvetleri yeni yetişenlerin bilhassa matematik ve tabii ilimlere ait okul bilgilerinin zamanımızda olması lâzım geldiğinden çok daha az olduğu için basit ödevleri bile yapamadıklarından şikâyetçidirler.

Daha bugün Almanya'da 40.000 mühendise ihtiyaç vardır.

Yine bugün İş ve İşçi Bulma Kurumu bilmektedir ki, pek yakında binlerce kimyacıya ihtiyaç olacaktır.

Daha bugün gençleri yarınki hayata hazırlıyacak olan 100.000 öğretmene ihtiyaç vardır.

Yine seenlerden beri üniversite profesörleri fazla dolu üniversite salonlarında ve seminerlerde ortalama bir bilgi derecesi bile veremediklerinden, yeni kürsüler talep etmektedirler. Buna rağmen bugün 1214 profesöre, 2710 doçente ve 5320 tabii ilimler asistanına ihtiyaç vardır.

Üniversiteler senelerden beri zaten fazla dolu üniversite sınıflarında profesörlerin türlü imkânsızlıklar içinde yaptıkları tatbikatları hiç olmazsa modern cihazlarla yapamamaları

malarından şikâyetçidirler ve bunu her an Alman halkına haykırmaktadırlar.

Üniversitelerde, 344 üniversite öğrencisini himaye etmek mecburiyetinde olan profesörler ve içinde 150 oturacak yeri olup 1000 öğrenciyi barındırmak zaruretinde olan dersaneler mevcuttur. Endüstri, ithalat ve ihracat, silâhlı kuvvetlerimiz için gereken bilgileri çocuklara vermek için öğretim sistemlerimiz kâfi gel-

miyorsa - şayet en kısa bir zamanda radikal bir reforma karar verilmezse - eğitim sistemine aynı şekilde devam edildiği takdirde bu duraklama kendisini 10 sene sonra skandalcı bir gerileme ile gösterecektir.

Teknikte büyük bir gerileme kaydedilmiştir. Şayet bu tempo muhafaza edilecek olursa - nitekim her şey bunu göstermektedir - az zaman sonra ümitsiz bir şekilde gölgede ka-

RESİM : 2 — 1961 de Rusya'da bir köy okulu : Bu okul tanınmış Rus yazarı Leo Tolstoi tarafından 1850 senesinde yaptırılmıştır. Leo'nun kendi çevresinde çocuklar için yaptığı bu iyiliği şimdi devlet bütün Rusya'da tatbik etmektedir. Alman öğretmenlerinin böyle bir resmi görünce kıskanmaları lâzım gelir. Her sırada bir küre, Bunu Alman öğretmenleri ancak rüyalarında görmeye cesaret edebiliyorlar. Okul ne kadar eski olsa da görülüyor ki 20. asrın görevlerine hazırlanmaktadırlar. Bunu bize tavanda asılı duran Sputnik ve dolabın üstünde görülen modern makine ve vinç ispat etmektedir. Hür batılı olan bizler inanıyoruz ki bizim serbest eğitim ve öğretim sistemimiz Rusya'daki zorlayıcı sistemden daha iyidir. Fakat utanç duyurucu bir hakikattir ki onlar komünist doktrinin gerçevesi dahilinde olmakla beraber bizim Federal Almanya'da yapamadığımız şeyi başarmış ve hiçbir kabiliyeti değersiz bırakmayan bir okul sistemi kurmaya muvaffak olmuşlardır.

lacağız. Maalesef bugün bile çoğu zaman hakkı olmıyarak eşyalarımızın üzerine konulan «Made in Germany» ibaresinin yerini, mânası muhakkak ki çok daha sevimli olan «antika eserler» kelimesi alacaktır.

Hükûmet ve Almanların iç Aklı :

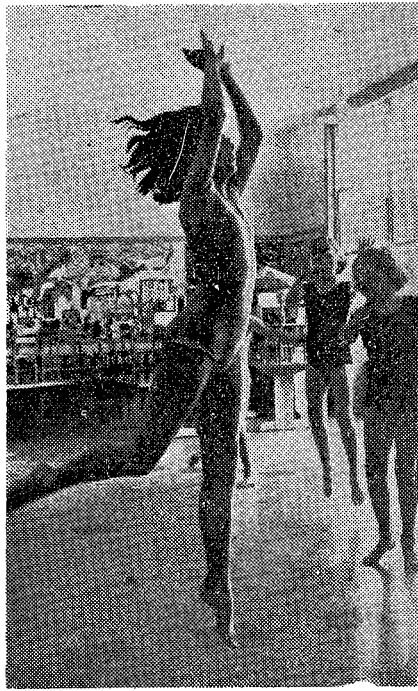
İçinde bulunduğumuz atom devrinde pedagoğlara düşen vazifenin Alman eğitim sisteminde başarısızlığa uğramasının iki sebebi vardır. Birincisi pedagojinin kendisindedir.

Alman gençliğinde henüz canlılığını kaybetmemiş ve yaşamakta olan bir teslimiyet hissi mevcuttur. Çocuklara hakiki bir Alman ruhu ile mesut bir gençlik vermek için yapılan çabalamalar çocuğa bir kötülük yapmaktan başka bir şey değildir. Çünkü çocuklar ister istemez bir gün kitle hakikatı ve Atom devri ile karşı karşıya bırakılacaklar ve o zaman maalesef bu hayata hazırlanmamış olacaklardır.

Bu bir nevi dünyadan kaçışa liseler senelerden beri ayak uydurmaktadırlar. Çocukların okuldaki başarısızlıklarının ikinci ve muhakkak ki daha mühim sebebi de devlettir. Daha doğrusu kabahat Alman eyaletlerinde ve Maarif Vekâletindedir. Vekiller her sene yepyeni karışık sistemler hazırlamaktan üşenmezken - Almanya'da bu çeşit eyaletlerde ne kadar çeşitli müfredatların mevcut olduğu hiç de gözden kaçmamaktadır - birçok anne ve baba Almanya'nın başka bir tarafında daha müsait çalışma imkânlarına sahip oldukları halde, sırf çocuklarını tamamiyle başka bir müfredat takip eden bir okula girmenin işkencesinden kurtarmak için fedakârlık yapmakta ve daha iyi çalışma imkânlarından vazgeçmektedirler. Yalnız vekiller bu yeni müfredatı hazırlarken en asıl vazifelerini unutmuşlardır: Bu da, bir dersin faydalı olabilmesi gereken maddi imkânları sağlamaktır.

Daha, bugün ilk okulların % 52,5 u yalnız bir veya iki sınıflıdır. Bu demektir ki: Bir öğretmen dört ve hatta sekiz yaş farklı öğrencilere bir sınıfta aynı zamanda ders vermek mecburiyetindedir.

Daha bugün 860.000 öğrenci çok

RESİM : 3 — 1961 de bir Amerikan okulu : Ayna gibi parlak bir zemini bulunan bu salonda bale çalışmaları yapan 12 yaşlarındaki bu kızlar herhalde yüksek sosyeteye dahil kimselerin çocukları olsa gerek, diye düşüneceksiniz. Ve bu herhalde ancak çok zengin vellerin ödüyebilecekleri hususi bir okul olmalı diyeceksiniz. Fakat hayır, ABD de 6 ile 18 yaş arasındaki çocuklar için ortalama olarak her okulda böyle lüks mevcuttur. Alınması mecbur olan dersler iingilizce, matematik, hayat bilgisi ve spor dersleridir. Bunların dışında her çocuk baleden mikrofiziğe kadar istediği dersleri seçebilir. Belki bu okul diktatörce bir görüşle Rus okullarından daha az başarılı olabilir. Bilgilerinin derecesi Alman okullarındaki öğrencilerin bilgilerinden daha az olabilir. Fakat herşeye rağmen çocuklar Newyork'ta veya Teksas'ın ücra bir köşesinde olsun aynı haklara sahiptirler. Bizde? Bav-yera ormanlarında oturan bir çocukla Hamburg'taki bir çocuk aynı haklara sahip midir. Kesin olarak «hayır.»

tedrisatlı okullarda devletin henüz halledemediği sınıf azlığının cezasını çekmektedir.

İktisadi gelişmenin başlamasından 10 sene sonra bugün 20.959 sınıfa ve fizik, kimya, resim, beden eğitimi ve iş bilgisi gibi tatbikat dersleri için de 20.959 sınıfa ihtiyaç vardır.

Daha bugün Almanya'da ortalama olarak bir öğretmen 37 öğrenciye ders vermek mecburiyetindedir. Buna karşılık meselâ Sovyetler Birliğinde her öğretmene 17 öğrenci düşmektedir.

Hükûmet ve meclis azalarının gözleri büyük sayılarla bürünebilir ve onlar şu veya bu yeni yapılmış okul binasını gösterebilirler. Hiç şüphesiz ki bazı okullar yapılmıştır, fakat asla kâfi değildir. Basit bir istatistik bize şunu göstermektedir :

1913 de «Deutsches Reich», devlet ekonomisinin % 17 sini okul masraflarına ayırıyordu.

Federal Almanya'da bu tutar % 10 a inmiştir. Bundan başka Almanya'da eyaletler anayasaya göre kendilerine eğitim ve öğretim için verilen mesuliyetin büyük bir kısmını derneklere nakletmişlerdir. Ve bu selâhiyetli eyaletler, bazı parlak müstesnalar hariç, kanunun emrettiği gibi her çocuğa eşit başlama şansı bile vermemektedirler. Aksine olarak okul sistemimiz bütün kanun nizamlarına aykırı gelmektedir.

Anayasanın ikinci maddesi şu cümleyle başlar: «Herkes kendi şahsiyetini geliştirmekte serbesttir.» Üçüncü madde de vaadedici bir cümle ile başlamaktadır: «Kanun karşısında herkes eşittir.»

Hemen aynı esasları ifade eden maddeler de Sovyetler Birliğinin kanunlarında vardır. Her ikisinde de şuurlu veya şuursuz bir yalan mevcuttur: Sovyetler Birliğinde herkes kendi şahsiyetini geliştirebilir. Fakat bu yalnız komünist partisinin çerçevesi içindedir. Almanya'da kanunların karşısında herkes eşittir. Fakat yalnız okul nizamlarında değil. Sovyetler Birliğinde her çocuğa - babasının Moskova'da parti ile ilgili bir şahıs veya Sibiry'a'da bir domuz çobanı olduğu gözetilmeden - lise ve üniversite tahsili yapabilmesi

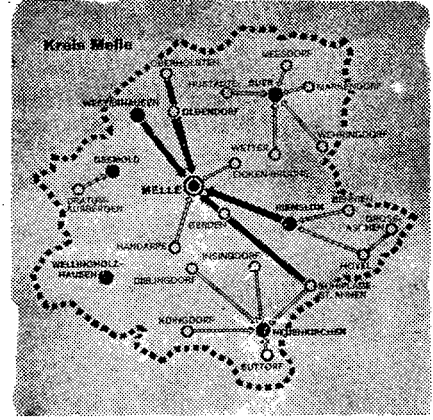
için eşit şanslar verilmiştir; tabii ki bu, komünist doktrinlerinin çerçevesi dahilinde geçecektir. Yani bir çocuğun tahsili tamamen kaabiliye-tine bağlıdır ve çok ücra bir köşede kalmış bir köy okulunda bile kabiliyetleri keşfetmek ve geliştirmek için en modern ders ve öğretim metod-ları mevcuttur. Gagarin ve Titow gibi iki astronot bunun en iyi ö-rnekleridir. Bunlardan bir tanesi Si-molensk ve Moskova arasında kü-çük bir köyden, diğeri ise Sibirya'nın Altay dağlarında aynı şekilde küçük bir köyden gelmektedir.

Fakat biz bolşevik Rusya'nın müsamahasızlığından gittikçe nefret ederken daha utanç verici bir, haki-katle karşıkışıya bulunmaktayız. Sovyet Ruslar - tamamiyle komü-nist bir zihniyete dayanmakla bera-ber - çocukları 20. asırda öğrenil-mesi gereken bütün vazifelere ha-zırlamak için lazım olan sade, ga-yeli bir eğitim sistemi kurmaya mu-yaffak olmuşlardır. Böyle bir okul sisteminde hiçbir kabiliyet kaçırl-

mamakta ve her türlü maddi imkân-lar fazlasıyla sağlanmaktadır. Sov-yetler Birliğinin, okullarına sarfet-tiği para, refah içinde yaşayan Al-manya'nın sarfettiği paranın altı mislidir. .

Bizde on yaşına gelmiş, dör-düncü sınıfı, yani ilkokulu bitiren hemen her çocuğun ilerideki haya-tının belkemiği kurulmuş bulun-maktadır. Alman eyaletlerinin ço-ğunda 10 yaşındaki bir çocuk, lise-ye veya ortaokula gidebilmek için bir haftalık bir tecrübe dersine ta-bi tutulmaktadır. Bu bir haftalık tecrübe devresinden sonra imtihan komisyonu, çocuğun ilkokulda kalıp kalamıyacağını veya orta veya lise-ye devam edip edemeyeceğini tesbit etmektedir.

Sonuç şudur: Schleswig Hol-stein'da şu sayılar tesbit edilmiştir: Yüksek memur tabakasının % 96 sını ortaokul veya lisede çocu-ğu vardır; çiraklıktan yetişme endüstri işçilerinde ise bu sayı ancak % 24 tür; müstakil olmiyan işçilerde bu

RESİM : 5 — Melle kazası, Aza müsteşarının uzun notu : Aşağı Saksonya : Burada 9. sınıfı olmiyan ve hükümet veya belediye tarafından muhakkak yapılması lazım gelen okullar vardır. Fakat bu hal yalnız bu kasabada değil, bütün aşağı Sak-sonya'da aynıdır. Ve burada okul meselesi en mühim meseleler arasın-da yer almıştır. Yalnız burada 5 köy de protestan olduğundan, çocuk vell-leri için okul seçiminde bir müşklât yoktur. Riemsloch : Burada komşu köylerdeki protestanlar çocuklarını Riemsloch'taki protestan okuluna göndermeye hazırlar. Katolikler ise çocuklarını daha uzakta bulunan Neunkirchen'deki katolik okuluna göndermeyi tercih ediyorlar. Neun-kirchen : Komşu köylerdeki protes-tanlar çocuklarını buradaki protes-tan okuluna göndermektedirler. Ne-unkirchen'in yakınındaki Schiplaga St. Annen köyündeki katolikler ise çocuklarını daha uzakta bir şehirdeki okula gönderiyorlar. Wellinghausen-de 8 sınıflı bir katolik ve bir sınıflı bir protestan okulu vardır. Protes-tanları katolik okulda okutmak için ne kadar uğraşılırsa muvaffak olu-namamıştır. Budalalığın son derecesi Olden köyü : Olden köyü Westerhau-sen'e göndermeyi gururlarına yedire-memektedirler. Neticede Westerhau-sen, Oldendorf ve Oberholsten'in ö-ğ-rencileri çok uzun bir yol yürüyerek en yakın şehirdeki bir okula gitmek-tedirler. (Haritadaki kalın çizgiler bu saçma okul yollarını, ince çizgi-ler de köy okullarının kısa yollarını göstermektedir.)

RESİM : 4 — Her gün 100.000 kadar öğrenci otobüsü köy çocuklarını modern tesisli ve bir şehir okulundan hiçbir farkı olmiyan merkez okulu-na götürmektedir. Böylece A. B. D. de küçük köy okullarında kabiliyetle-rin körlenmesi önlenilmiş bulunmaktadır. Bu biçim merkez okulları için plânlar bizde de mevcuttur. Fakat bunlar hiçbir zaman tatbik edilme-mektedir. Meselâ Hessen'de bir senede köy okulu çocuklarının ancak % 1,7 si çiftçilik ve ormancılıkla ilgili meslekler seçtikleri halde «Katolik Okul» Mecmuası köylerarası bir merkez okulun yapılmasıyla köyün çok büyük bir kayba uğrıyacağını yazmıştır. Ona göre çocuklar aptal kalsın-lar, fakat tek köyde killeyle irtibatı kaybetmemiş olsunlar!

sayı daha da azalmış ve 19'a inmiştir. Kalifiye endüstri işçilerinin yalnız % 5 inin çocukları ortaokul veya liseye devam etmekte, çiftçinin ise orta tahsil yapan hiçbir çocuğu yoktur.

Hiç kimse iddia edemez ki memur çocuklarının kabiliyetleri başka meslek sahiplerinin çocuklarının kabiliyetlerinden farklıdır.

Bundan yalnız şu sonuç çıkarılabilir: Çocuğun kabiliyetini faydalı bir hale sokmak ve ulaşması icap eden seviyeye ermesi için gereken şey yapılmamıştır.

Ortaokul ve lise giriş imtihanlarının nasıl olduğunu biliyor musunuz ?

Meselâ bu imtihanlarda iyi Almanca kompozisyon ödevi istenmektedir. Oysa 10 yaşındaki bir çocuk ancak evinde de hatasız bir Almanca konuşulduğu takdirde iyi bir Almancaya hâkimdir. Bu da ancak daha iyi şartları olan aile çocuklarında mevcuttur, işçi, sanatkâr ve çiftçi zümresinde az görülen bir haldir.

O halde bir memur oğlu olan Dieter'in iyi yazılmış Almanca kompozisyonu da, bir çiftçi oğlu olan Klaus'un zayıf kompozisyonu kadar, onların ilerideki faaliyetleri hakkında hiçbir hüküm vermeye yaramaz. Netice şu ki, Almanya'da çocuklara eşit başlama şartlarının verildiği mevzuubahis olamaz. Tecrübeler ve istatistikler şunu göstermektedir :

Normal olarak, lise son sınıfa öğrencilerin ancak % 5 i imtihanda muvaffak olmaktadır.

Buna karşılık Nordrhei Westfalen'de lise giriş imtihanlarında % 13 ünnü muhakkak surette lise olgunluğu gösterdikleri, % 25,6 sınıfın ise mutavassıt derecede olduğu tesbit edilmiştir.

Bir çocuğun lise tahsili yapıp yapamayacağı ancak 11 ve 12 yaşlarında belli olmaktadır. Çocuğun kabiliyeti de pedagogun bu kabiliyeti keşfetmek ve geliştirmek için yaptığı çabalamalarla meydana çıkar. Bu yaştaki bir çocuğu meselâ yabancı lisan öğrenme gibi muayyen ödevlerle karşı karşıya bırakmalıdır. 12 yaşındaki bir çocuk bu gibi ödevleri başaramazsa o zaman

RESİM : 6 — Kabiliyetli çocuklar, kabiliyetli öğretmen — yine de zayıf bir netice —. İki okullu köyler - biri protestan biri katolik - ikisinin de ihtiyaçlarını karşılamak lâzım. Her bir okul için sarfedilen senelik tutar 300 Mark civarında. Bir harita 88 Mark. Tabii her okula aynı şeyleri almak lâzım.

bu çocuk için bir lise tahsilinin mevzuubahis olamayacağı hakkiyle söylenebilir.

Bugünkü okul düzenine göre 10 yaşına gelmiş bir ilkokul çocuğuna olduğu gibi bir ortaokul öğrencisine de lise imtihanlarına girmek ve dolayısıyla bir lise tahsil derecesi kazanma fırsatı verilmemiştir. Çocuk içinden çıkamayacağı bir çıkmaza girmiştir.

Ruslar bunu acaba nasıl başarıyorlar ?

Diktatörlükle idare edilen Rusya'da, Rusların, bir meclisi ve 10 tane eyalet meclisi olan bizim memleketimizden çok daha iyi, her yerde eşit bir okul sistemi meydana ge-

tirdiklerini itiraf etmemek haksızlık olur. Rusların bir avantajları daha vardır. Gerçi 40 senelik hâkimiyetlerinde % 70 i okur yazar olmayan bir memleketi % 98 okur yazar olan bir memleket haline getirdiler. Fakat her okumak istiyene iyi bir istikbal, çekici imkânlar sağlamamış olsalardı hiç şüphesiz ki bunu başaramıyacaklardı. Sovyetler Birliğinde okuyan ve bir başarı elde edenler, ister bir yazar, bir politikacı, bir arkeolog, bir doktor ve ister bir kimyacı olsun otomatikman en çok para getiren mesleklere girebilmekte ve yüksek sosyete de itibarda olmanın zevkini tadabilmektedirler. Fikir bakımından ilerlemiş bir kimsenin başarısına mâni olacak tek teh-

like o anda hüküm süren partinin fikirlerine itiraz etmesidir.

Almanya'da ise başarıya ulaşma, bilmek için zenginlik ve iyi bir gelir ilmi başarıdan ve akademik seviyeden daha mühimdir. Burası hurdacının bir ilim adamından daha kıymetli olduğu, bir sanatkarın 25 yaşında bir eve sahip olduğu, buna mukabil bir fakülte mezununun bir işçinin 35 yaşında kazandığı parayı ancak 25 yaşında kazandığı bir memleketidir.

Netice şudur: Sadece bir tane tabii ilimler akademisinde son 5 ve 6 sene zarfında 10 tane doktorasını yapan öğrencilerden 6 sı A.B.D. ye gitmişlerdir.

Gemünd civarındaki köylerde anlaşmazlıklar :

Gemünd - Main mıntikasından vereceğimiz bir misâl de diğerleri gibidir. Aschenroth 1961 senesinde 150.000 Markla 13 öğrencilik bir okul yapmıştır. Komşu köy de aynı sene içinde 150.000 Marka mal olan

bir okul yaptırmıştır.

Bu sınırsız bir deliliktir. Main köyü bu 150.000 Markı komşu köye veripte birleşerek bir okul yaparlardı herhalde her türlü imkânlarla sahip olan çok daha iyi bir okul meydana gelecekti. Burada ve diğer köylerde olduğu gibi, bu müllete karşı bir günah işlemektir. Bunun acısını çekecek olanlar da çocuklardır. Bu küçük köy okullarında kabiliyetlerin körlenmesini önlemek hiç de komünistçe bir düşüncü olmasa gerek.

Bütün dünyada - A.B.D., Büyük Britanya, Fransa, İsveç, Çekoslovakya, Finlandiya, Norveç, Danimarka, Rusya ve Polonya'da - çocuklar merkezde inşa olunmuş, modern tesisatlı ilk ve ortaokullara gitmektedirler. Uzun mesafelerde öğrenci otobüsleri çocukları parasız olarak okula götürmektedirler.

Köyler arası merkez bir okul için çizilen plânın bizde maalesef fena bir şöretî vardır. Sovyetler

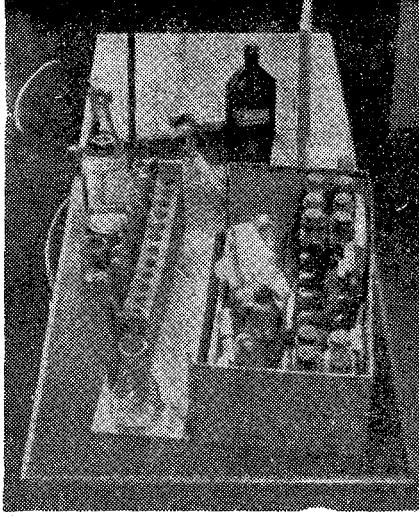
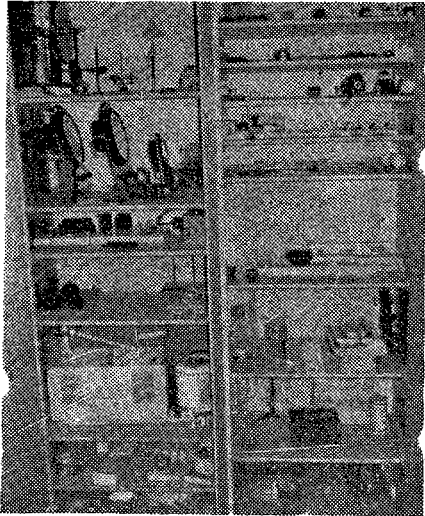
de bu plânı incelemişler ve tahakkuk ettirmişlerdir. Bundan başka bizde öyle zorlayıcı mantıkî sebepler ortaya konmaktadır ki bunun karşısında kimsenin elinden birşey gelmiyor.

Meselâ: «Küçük Max her gün temiz havada yürüyerek gittiği yoldan mahrum kalacak ve öğrenci otobüsüne yetişebilmek için hergün nefes nefese koşmak mecburiyetinde kalacaktır. Bundan başka merkezde kurulmuş bir okula karşı gerek şehir çocukları ve gerekse köy çocukları da daima bir yabancılık hissedeceklerdir. Çünkü okul dönüşü çocuk öğrenci otobüsüne bindiği için öğretmenle temas etmeğe fırsat bulamayacaktır.» Bu yeni plâna karşı belediye reislerinin ve köy derneklerinin muhakkak ki şiddetle itiraz etmeleri lâzım geldiği, böyle bir hareketle çocuklara asla bir fayda sağlanılamıyacağı, köyde mühim bir eksikliğin olacağını ve çocukların tarih, coğrafya ve tabiat bilgilerinin şehirdekilerden biraz daha az olmasının hiçte bir zararı olmadığı bir katolik mecmuasında yazılıdır.

Öyle ya çocuklarımızın aptal kalmaya devam etsinler, Sovyet okullarındaki çocuklar bu bilgileri onların yerine öğreniyorlar ya.

Vakitten evvel gelişmişler için okul:

Dünyada her psikolog bilir ki 14 yaşından evvel bir çocuğa tam bir politika bilgisi vermek imkânsızdır. Çocukta politika, demokrasi ve tarih anlayışı, sosyal kaidelere ve nihayet dini vazifelere karşı muayyen bir anlayış seviyesi kendisini ancak 15-16 yaşlarında göstermektedir. İşte tam gelişme çağında olan bu ilkokul öğrencileri henüz ruhi bir olgunluğa erişmeden ve ahlak mevhumları tamamen gelişmeden içinden çıkamıyacakları bir hayata götürülmektedirler. Yine bu mevzuada katolik bir rahip «Köy» mecmuasında iki tehlikenin daha göz önünde tutulması lâzım geldiğini açıklamıştır. Dr. Kurus merkezde bir okul açmakla büyücek olan tehlikeyi şöyle açıklamaktadır: «Umumiyetle 9. sınıfı bitirmek mecburidir fakat aynı zamanda okula geç başlanılması da

RESİM : 7 — Bir atom devri için mi hazırlık? Herbiri bir sınıflı olan bu iki köy okulunun bütün deney malzemesi dolu bir dolap ve hemen hemen boş bir deney masasından ibaret. Okullar birbirlerine çok yakın. Okullardan birinin öğretmeni fizik, kimya ve tekniğe meraklı ve velilerin verdiği para ile dolabını bu derslere ait âletlerle doldurmasını bilmiş. Fakat bu dolap da ihtiyaca kâfi gelmemektedir. Çocukların birşeyler kavrayabilmeleri için bizzat kendilerinin deney yapmaları lâzımdır. Diğer okulun hocası ise biyolojiye meraklıdır ve biyolojiye ait malzemeyi temin etmiştir. Fizik, kimya için de sadece velilerin istediği nisbette âlet almıştır. Şayet bu iki okul birleştirilecek olsa bile bir okulun öğrencileri diğer okulun öğretmenin teknik bilgisinden, aynı şekilde diğerleri biyoloji öğretmenin biyolojik bilgisinden faydalanabilirlerdi. Fakat ne yazık ki okulun biri katolik, diğeri ise protestandır.

istenilmektedir. Bunun neticesi olarak da okula geç başlıyanların en az %25 şî 7 yaşını bitirmiş ve bunlardan birçoğu da ilkokulu bitirdikleri zaman 16 yaşında olacaklardır. Bu uzun ilkokul devresi çocuklarda bir takım dini ve ahlâki krizlere yol a-

çacak ve kızlarda gebelik halleri daha sık görülecektir. Bunun neticesi olarak kurulacak olan evlenmeleri tasvip etmiyeceğim. Yani çocuklarda vaktinden evvel bir gelişme olacaktır. Bu bakımdan ilkokulun uzatılmasını doğru bulmuyorum. Gayet tabii

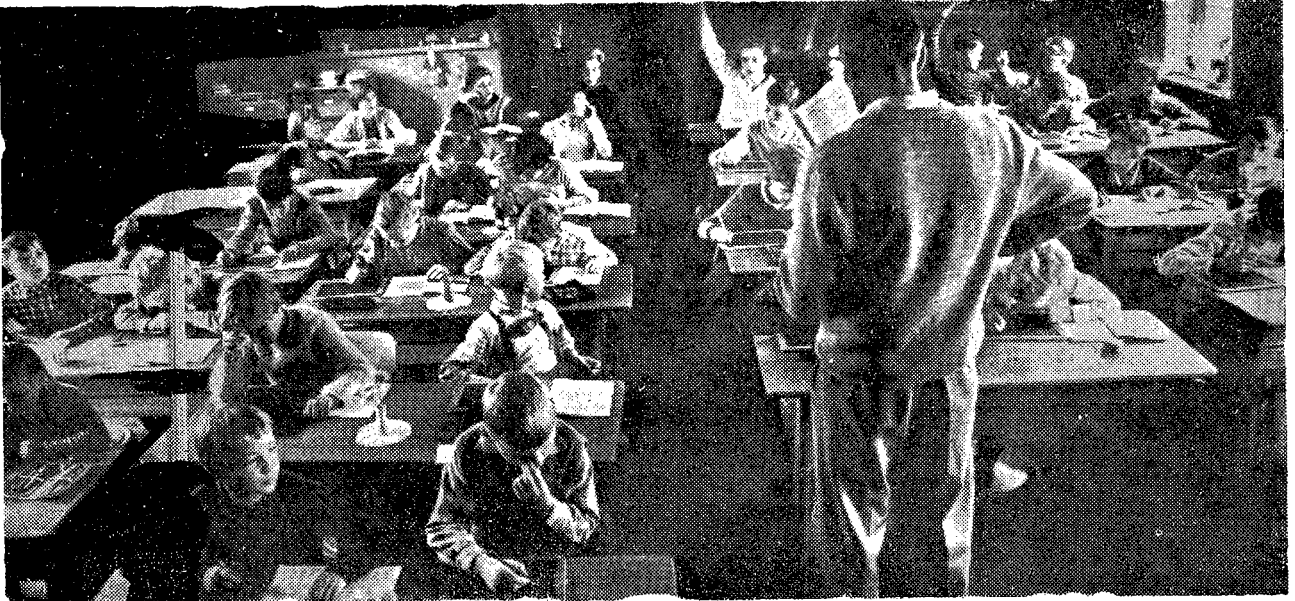
ki köy okulları bu gibi erken gelişmelere engel olacaktır iddiasında bulunmuyorum. Fakat şu muhakkak ki bir merkez okul ve dolayısıyla zarurî olan öğrenci otobüsleri bu hallerin çoğalmasını kolaylaştırabilir.»

Dr. Kurus'a göre ohalde bu gibi merkez okulları, öğrenci otobüsleri, daha esaslı bir öğretim sağlamak için uzatılan 9 ve 10 sınıflar, orta okulu bitiren kız ve erkek öğrencilerin 14 yaşında terkedildikleri bir büro ve fabrika atmosferinden daha kötüdür ve ahlâk krizleri, sık görülen gebelik hallerine mi yol açmaktadır?

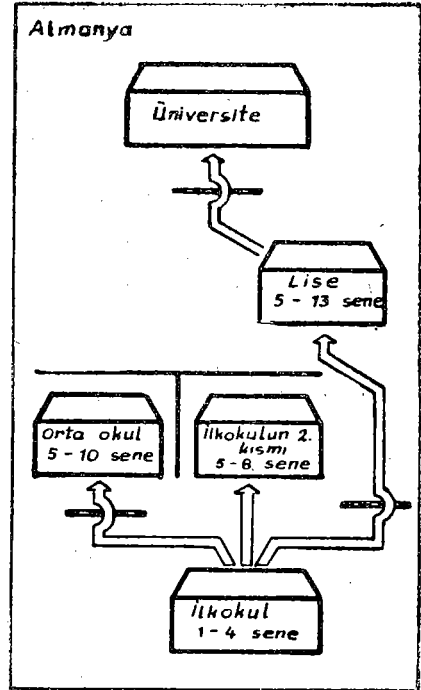
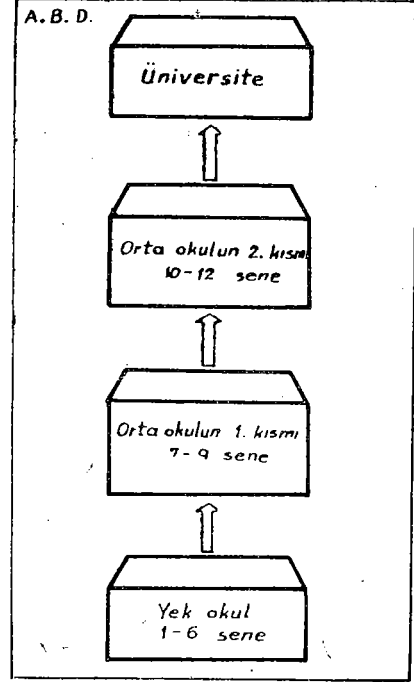
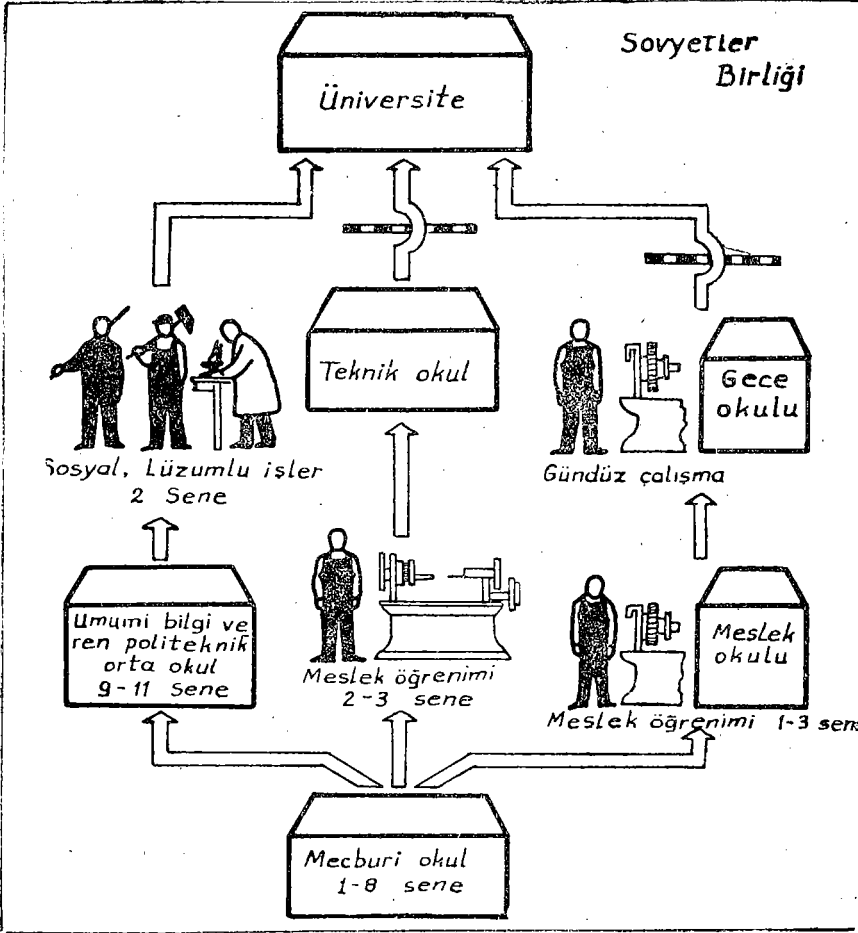
Fabrika, büro ve mağazalarda çıkarlık yapan kız ve erkeklerin edindikleri kötü bilgiler herkeze malûmdur ve maalesef bunun önüne geçmenin imkânı yoktur. Memleketimizde gelişme çağındaki çocukları dörtte üçü iş hayatına atılmaktadır. Bunun hakkında, katoliklerin çoğunluğu teşkil ettiği Bavyera bölgesinin maarif vekili bir yazısında şöyle demektedir: «Gençlerin ve gelişme çağındakilerin seksüel alandaki frensizlikleri çoğu zaman çalışma yerindeki atmosferden doğmaktadır. Bunda daha yaşlı iş ar-

RESİM : 8 — İki sınıflı bir okul. Dışı yeni, fakat içi?.. Neş'e içinde barınarak okuldan çıkan bu çocuklar köylerinin kendileri için birşey yapmadığını iddia edemezler. Nitekim eski okullarının yerine şimdi yeni bir okul yapılmıştır. Fakat dolapların içine bir göz atılsa her köy okulunda olduğu gibi aynı şeyleri görmek mümkündür. Birkaç reaksiyon tüpü, eski bir sinema makinesi, birkaç eski tablo ve haritalar Burada birkaç köy birbirine çok yakındır ve bunlar bir gün muhakkak ki bir merkez okul yapmaya karar vereceklerdir. Şimdiki halde bu okul birtakım eksikliklerle doludur. Bir köy, okulu için sarfettiği 250.000 Markı bir merkez okulu yapmak için sarf etseydi, çocuklara her türlü modern imkânlar sağlanmış ve hocalar da bu cefadan kurtulmuş olurlardı.

RESİM : 9 — 42 çocuğa ders veren bu öğretmen kendi branşında bir ustadır. Fakat çözülmesi mümkün olmayan bir problemle karşı karşıyadır. Aynı sınıfta en küçük alfabeyi, diğerlerine kerrat cetvelini, daha büyüklere vatanın coğrafi durumunu, biraz daha büyüklere tarihi olayları ve en büyüklere kimyasal reaksiyonları öğretmekle mükelleftir. Bu durumda öğretmenin bir dahi olması gerekirdi. Bu karışık durumu halletmek için öğretmenin de ne gibi hünerler icat etmeye çalıştığını söylemeye lüzum yok. Transistör ve film makinesi kullanılırken esas metodlara dayanılır, fakat öğretmen Blednermeier zamanından kalma usullerle çırpıp durur. Öyle ya öğrettiği çocuklar bizim çocuklarımız...

Herkes için eşit şanslar — Sovyetler Birliği okul sistemini bu esasa göre kurmuştur. Her kabiliyet tahsil derecesine bakmadan üniversiteye gidebilir. Gerçek bu sistem de de birtakım imtihanlara tâbi tutulmakta ve diploma alınmaktadır. Çünkü üniversiteye gendiği zaman temel bir bilgiye sahip olmak şarttır. Fakat tahsile devam etmeye engel olacak hiçbir şey yoktur. Hükümetin bununla demokratik bir zihniyeti mi tahakkuk ettirdiği veya her faaliyeti faydalı bir hale mi sokmak istediği gerçik belli değil. Aynı şekilde A. B. D. de kabiliyetlerin yükselmesi ve gelişmesini okul sistemi sağlamaktadır.

kadınlarının menfi alandaki tesirleri çok büyüktür ve idareciler, şefler hiçbir şekilde bunun önüne geçmemektedirler.»

Gayet tabii ki bu bozuk sisteme karşı çarelere başvurmaya çalışılmış ve 1953 de meclis ve eyaletler, protestan, katolik, sosyalist, liberal, doktor, pedagog ve halktan müteşekkil bir heyet şu kararlara varmışlardır:

Köy okulları çocuklara atom devrine ait hayatı bilgileri vermeli dirlir.

11-12 yaşlarındaki çocukların kabiliyetleri öğretmenler tarafından tanınmalı ve kabiliyetlerin kör-

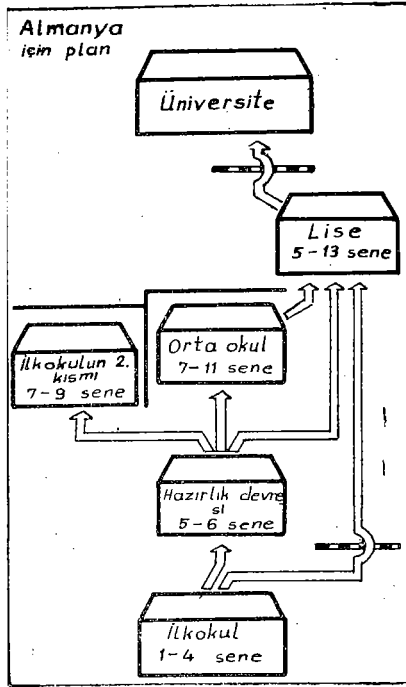
lenmesi önlenmelidir.

Çocukların 9 ve 10 sınıflarda, esasen küçük olduklarından ve bu sahadaki bilgilerinin azlığından iş hayatına atılmaları önlenmelidir.

Bu tedbirler malum olduğu üzere nadiren alınmıştır ve Almanya'mızı tanıdığımız göre devlet vekilli ayrı ayaletlerin maarif vekilleri çok lüzumlu olan bir reformu en kısa zamanda yapacakları yerde birbirleriyle münakaşalara devam edeceklerdir.

Bu gidişle belki yakında Asya'nın Afrika'nın yeni devletlerinden öğretim hususunda yardım istemek zorunda kalacağız.

«Alman Eğitim ve Öğretim Heyeti» tarafından sözlü olarak plân hazırlanmıştır. Buna göre çocuğun ilerdeki tahsili ancak 6. sınıftan sonra belli olacak ve ortaokula giden bir çocuk II. sınıftan sonra da liseye geçebilecektir. İmtihanlar o şekilde ayarlanacaktır ki kabiliyetleri az olanlar liseye girmek fırsatını bulamayacaklardır

Almanya'da bir çocuk daha on yaşında iken ilerdeki tahsili kararlaştırılmış bulunmaktadır. İlkokulu bitirdikten sonra bir imtihan neticesinde çocuğun bilgi derecesi tesbit edilmekte ve böylece tahsilinin devamının ne şekilde olduğu kararlaştırılmış olmaktadır. Fakat, ya çocuğun kabiliyeti daha geç inkişaf ederse? O zaman bu sistemin faydası yoktur.

365 sicil numaralı üyemiz Mehmet Sırma'nın Hollanda'ya gideceği anlaşıldığından 11/11/1962 tarihinden itibaren yurda döneceği zamana kadar geçen müddet zarfında odamızdaki kaydı terkin edilmiştir. İlân olunur. (Mühendislik - 1).

4037 sicil numaralı üyemiz Mehmet Serteser'in asker olduğu anlaşıldığından 1/12/1962 tarihinden askerliğinin hitamına kadar Odamızdaki kaydı terkin edilmiştir. İlân olunur. (Mühendislik - 2)

3785 sicil numaralı üyemiz Oktay Mustafa Eğilmez'in askere gittiği anlaşıldığından 1/12/1962 tarihinden askerliğinin hitamına kadar geçecek müddet zarfında Odamızdaki kaydı terkin edilmiştir. İlân olunur. (Mühendislik - 3)

İstanbul Plânlamasında Geçit Devresi Tedbirleri I. Şurası Hakkında Notlar

(Baştarafı 2. Sahifede)

- c) Özel haller
- Münakale tesisleri
 - a) Liman (Haydarpaşa, Salıpazarı, Kazlıçeşme)
 - b) Boğaz köprüsü
 - c) Çevre yolu
 - d) Gar, demiryolu
- Üniversite
- Spor sahaları
- Diğer tesisler, «hastaneler, mektepler, müzeler, v.s.»

B — Sanayi - tarihi, tabii anıtlar :

- Sanayi - iki görüş ve metod
- Geçit devresinde sanayi yerleşme alanını, şehir plânında göstermek
- Sanayi envanterinin sonucunun beklemesi ve küçük sanatlar envanteri ve plânın neticesine göre geçit tedbirlerinin alınması
- Sanayi ve küçük sanatlar için arazi politikası
- Tarihi ve tabii anıtlar ve sahaların tesbitinde metod, belediye dışında mütehassıslardan faydalanma
- Geçit devresinde tarihi ve tabii anıt ve sahaların muhafaza ve korunması için tâbi olunacak genel prensipler ve çalışmalar
- Plân icraat ve tarihi sahalar, tabiat kıymetleri ile ilgili kararlar

C — İskân arazi politikası, mevcut parselasyon :

- İskân durumu, nüfus ve mesken
- Bugüne kadar arazi parselasyonu ve belediyenin arazi politikası
- Mevcut parselasyon ve bunlar karşısında takip edilecek tutum hakkında görüşme
- Mevcut durum karşısında plân ve geçit devresi tedbir tekliflerinin, geçit devresinde iskâna açılacak gelişme alanının ölçüsü hakkında açıklanması
 - a) İller Bankası plânı
 - b) Mücavir sahalar plânında ortaya konmuş teklif
 - c) Mimarlar Odası teklifi
 - d) İdari temayül
- Çözümlerin karşılaştırılması.
- Sorular, mülâhazalar ve temayüllerin tesbiti.

D — Geçit devresinde tesis edilecek iskân sahalarının şehre göre dağılışı esasları.

- Dağılışı 4 ana şeması
 - a) Üç yönde gelişme
 - b) İki yönde gelişme
 - c) Bir yönde gelişme (doğu, batı, kuzeyde)
 - d) Kesifleşme

3 — GEÇİT DEVRESİ PLÂNLAMA FAALİYETİ KONULARI.

- Plânlama çalışmalarının yönetilmesinin plânlaması ve mürakabesi
 - a) Plân revizyonlarının düzen altına alınması
 - b) Kararlar
- Zonnig plânı
 - a) Zonnig plânından beklenenler
 - b) Metod
 - c) Çalışma şekli ve programının açıklanması.
- 42 nci maddenin gayesi, tatbikatı ile ilgili görüşler.
 - Arazi kullanımında adaletin temel vasıtalarından biri olarak 42 nci madde tatbikatının düzenlenmesi.
 - Mevcut plânların tasfiyesi
 - a) Tasfiye çalışması
 - b) Tasfiye projesi hakkında görüşler
- Organizasyon.
 - a) Organizasyonun lüzumu ve yapılmış çalışmanın durumu.
 - b) Organizasyon tasarısının ana hatları, temel prensiplerin açıklanması.
 - c) Organizasyon tasarısının temel prensipleri üzerinde sorular, sair mülâhazalar.

(Devam edecek)